

Henrik Malmberg
henrik.malmberg@kammarkollegiet.se
08-700 09 21

2016-10-17
Dnr 3.1-5107-2016

Miljö- och energidepartementet

Promemorian Miljöbedömningar Ds 2016:25 (M2016/1849/R)

Sammanfattning

Kammarkollegiet instämmer i bedömningen att det finns behov av att öka den samlade miljöskyddseffekten och samtidigt minska tidsåtgången vid miljöprövningen. Kollegiet bedömer att förslaget till ett nytt 6 kap. miljöbalken kan bidra till att detta syfte tillgodoses. Kollegiet avstyrker dock vissa av förslagen då dessa, enligt kollegiets uppfattning, riskerar att motverka detta syfte.

Kammarkollegiet avstyrker förslaget i avsnitt 7.3 om att införa uttrycket förenklat underlag som beteckning för det prövningsunderlag som ska tas fram för verksamheter och åtgärder som inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Kollegiet förordar att underlaget även fortsättningsvis ska benämnas miljökonsekvensbeskrivning (MKB), oavsett om verksamheter och åtgärder kan anses medföra betydande miljöpåverkan (BMP) eller inte.

Kollegiet anser att uttrycket ”relevanta miljöförhållanden” i 6 kap. 35 § punkt 3 miljöbalken bör bytas ut till ”rådande miljöförhållandena”.

Kollegiet avstyrker förslaget att ändra reglerna för när uppgifter som behövs för prövningen enligt 7 kap. 28 b och 29 §§ miljöbalken ska redovisas i en MKB (6 kap. 36 § miljöbalken i förslaget).

Kollegiet anser att det bör övervägas att återinföra den möjlighet som dåvarande Fiskeriverket hade enligt 22 kap. 6 § miljöbalken att begära sakkunnigförordnade i frågor om inverkan på det allmänna fiskeintresset. Denna möjlighet ska i så fall avse de tre

länsstyrelser som idag utövar de uppgifter som tidigare utövades av Fiskeriverkets utredningskontor.

Avsnitt 7.3 och 10.1 Slopade krav på MKB för verksamheter och åtgärder som inte kan antas medföra BMP

Förslaget är i allt väsentligt samma förslag som lämnades i promemorian ”Effektivare identifiering, beskrivning och bedömning av miljökonsekvenser” 2012. I den nu aktuella promemorian anges att syftet med förslaget är att komma till rätta med de effektivitetsproblem som idag präglar miljöprövningen utan att detta påverkar miljöskyddet negativt (s. 203f).

I sak innebär förslaget en marginell skillnad mot dagens regler när det gäller underlagets kvalitet och innehåll och skyldighet att samråda med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och enskilda. Skillnaden ligger allt väsentligt i att underlaget inte längre ska benämnas MKB. Som kollegiet framförde i remissvaret över promemorian 2012 finns det en uppenbar risk för att ett slopande av begreppet MKB kommer att uppfattas som sänkning av kravet på underlaget. Resultatet av detta kan bli att kvalitén på det underlag som ges in till tillståndsmyndigheten försämras och att kompletteringsbehovet vid tillståndsmyndigheten därmed ökar vilket i sin tur kan leda till både längre handläggningstider och sämre miljöskyddseffekt av prövningen. Kollegiet avstyrker av dessa skäl att beteckningen förenklat underlag införs för verksamheter och åtgärder som inte kan antas medföra BMP.

Avsnitt 10.10 Innehållet i en MKB

Övergripande synpunkter

Kammarkollegiet delar bedömningen att bestämmelserna om vad en MKB ska innehålla behöver tydliggöras och bättre anpassas till innehållet i MKB-direktivet. Kollegiet bedömer att den föreslagna bestämmelsen i 6 kap. 35 § miljöbalken tillsammans med de preciseringar som görs i förslaget till miljöbedömningsförordning kan bidra till att tydliggöra vilket innehåll en MKB ska ha.

Referensscenario (nollalternativ)

Kollegiet anser att uttrycket ”relevanta miljöförhållanden” i 6 kap. 35 § punkt 3 miljöbalken bör bytas ut till ”rådande miljöförhållanden” vilket bättre återspeglar det uttryck som används i MKB-direktivet, se bilaga IV punkt 3. Genom att använda detta uttryck blir det tydligt att det är de verkliga förhållandena som ska vara utgångspunkten för miljöbedömningen vilket är det som MKB-direktivet kräver.

Natura 2000

I promemorian föreslås en ändring av reglerna för när påverkan på Natura 2000-områden ska redovisas i en MKB. I promemorian föreslås att de uppgifter som behövs för prövningen enligt 7 kap. 28 b och 29 §§ miljöbalken ska redovisas i en MKB när en verksamhet eller en åtgärd på ”ett betydande sätt kan påverka miljön” i ett Natura 2000-område, se 6 kap. 36 § miljöbalken i förslaget. Förslaget innebär, såsom det är utformat, att endast verksamheter och åtgärder som antas medföra BMP omfattas av kravet på sådan redovisning (någon motsvarande bestämmelse för verksamheter eller åtgärder för vilka endast förenklat underlag ska krävas föreslås inte). Förslaget kommenteras inte närmare i promemorian vilket skulle kunna tolkas som att någon förändring mot vad som gäller idag inte är avsedd.

Idag gäller enligt 6 kap. 7 § sista stycket miljöbalken att en MKB alltid ska innehålla de uppgifter som krävs för en bedömning enligt 7 kap. 28b och 29 §§ miljöbalken när ansökan avser en verksamhet eller åtgärd som ”kan antas påverka” miljön i ett Natura 2000-område. Kravet gäller oavsett om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra BMP eller inte.

För att säkerställa att det inför en tillståndsprövning alltid finns det underlag som behövs för att bedöma verksamhetens eller åtgärdens förenlighet med kraven i art- och habitatdirektivet anser kollegiet att det är viktigt att ”ribban” för när underlag i Natura 2000-frågan ska redovisas i en MKB är lägre än för tillståndsplikt enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken, se bl.a. MÖD 2002:78 ang. Hägerums kvarn. Det är vidare svårt att överblicka vad konsekvenserna skulle bli om reglerna ändras på det sätt som

föreslås i promemorian. Kollegiet avstyrker av dessa skäl förslaget att ändra reglerna för när en MKB ska innehålla en redovisning av påverkan på berörda Natura 2000-områden.

För det fall regeringen väljer att gå fram med förslaget att ta bort kravet på MKB för verksamheter och åtgärder som inte kan anses medföra BMP anser kollegiet att bestämmelsen om vad det förenklade underlaget ska innehålla (6 kap. 27 § miljöbalken i förslaget) bör kompletteras med ett krav på att verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön i berörda natur 2000-områden ska redovisas när risk för en sådan påverkan kan antas föreligga.

Kompetenskrav för personer som ska ta fram en MKB

Kammarkollegiet välkomnar förslaget att införa en särskild bestämmelse om kompetenskrav för de personer som tar fram en MKB och bedömer att en sådan bestämmelse skulle kunna bidra till att kvalitén på prövningsunderlaget förbättras och att prövningsprocessen därigenom effektiviseras.

I samma syfte anser kollegiet att det även kan övervägas åtgärder för att förbättra och stärka tillståndsmyndigheternas förutsättningar att granska MKB:n, jfr. Artikel 5.3 b i MKB-direktivet. En sådan åtgärd skulle kunna vara att återinföra den möjlighet som dåvarande Fiskeriverket hade enligt 22 kap. 6 § miljöbalken att begära sakkunnigförordnade i frågor om inverkan på det allmänna fiskeintresset. Idag finns den kompetens som tidigare fanns vid Fiskeriverkets utredningskontor vid Länsstyrelserna i Norrbottens, Västernorrlands och Västra Götalands län. Mark- och miljödomstolarna har med stöd av 22 kap. 12 § miljöbalken och 6 § punkt 11 i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion idag möjlighet att förordna någon av dessa länsstyrelser som sakkunniga när det gäller inverkan på det allmänna fiskeintresset. Denna möjlighet har dock endast utnyttjats vid några enstaka tillfällen. Avskaffandet av Fiskeriverkets möjlighet att begära sakkunnigförordnade har, enligt kollegiet uppfattning, bidragit till att kvalitén på underlaget vid tillståndsprövningar försämrats och handläggningstiderna förlängts.

Om den möjlighet som dåvarande Fiskeriverket hade enligt 22 kap. 6 § miljöbalken att begära sakkunnigförordnande återinförs skulle detta, enligt kollegiet, kunna bidra till att såväl kvalitén på prövningsunderlaget som domstolarnas förutsättningar att granska underlaget förbättras. Detta kan i sin tur även bidra till kortare handläggningstider.

Övriga förslag

Kammarkollegiet har inga synpunkter på övriga förslag i promemorian.

—

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen Ulf Rehnberg. Advokatfiskal Henrik Malmberg har varit föredragande.

Ulf Rehnberg
Avdelningschef

Henrik Malmberg
Advokatfiskal